

Onder d'n Kroezeboom

Kwartaaluitgave van de Historische Vereniging Old Reurle

Jaargang 2011, nr. 2 (juni 2011)

Van de voorzitter

Wanneer ik dit schrijf is Koninginnedag in Nederland volop gevierd. Ook Ruurlo deed mee en hoe. In het Koetshuis is het goed vertoeven, Bert en Leo werken wekelijks aan het archief.

Zij hebben er een 'baan' bij gekregen. Samen helpen zij Sophia's Lust om een jubileum boek te maken. Veel werk, maar zij doen het met plezier.

Ook is internet geïnstalleerd zodat wij op deze manier weer bereikbaar zijn zie colofon.

Er is erg veel belangstelling voor ons jaarlijks reisje. De bus was zo vol daardoor hebben wij helaas enkele mensen moeten teleurstellen.

De boerderij bij Anny Cactus is zo goed als klaar.

Zaterdag 11 juni zal onze burgemeester de heer H. Bloemen deze officieel openen.

Omdat ik niet weet of deze Kroezeboom voor 11 juni uitkomt wil ik een ieder van harte uitnodigen om dit mooie stuk werk, door zeer enthousiaste mensen uitgevoerd, te komen bezichtigen. Ook hebben menige particulieren, maar ook bedrijven, ons goederen aangeboden om alles nog beter en mooier te kunnen maken. Het is een bezoek meer dan waard. Ook de 'woestijn trein' is nieuw, gebouwd door Bert van der Meer van de Cactus Oase, een mooi gezicht om deze te zien rijden.

Op 17 april, Palmzondag, hebben wij ons, in verband met de promotie dag, gepresenteerd in het Kulturhus, We stonden er met een kachel met kap om kuikens warm te houden, de kuikens waren echter niet echt. Ook toonden wij, met een doorlopende DVD, met foto's van oud Ruurlo, bekende en minder bekende families op een groot tv scherm.

De Kroezeboom moet weer geïnspecteerd worden en wij zullen opdracht geven om dit te laten doen. Regelmatige inspectie is het behoud van de boom die nog jaren mee moet.

Helaas hebben we in de redactie van ons tijdschrift "Onder d'n Kroezeboom" afscheid moeten nemen van Jan Oonk.

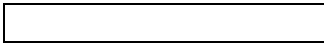
Jan heeft vanaf 2007 tot nu de eindredactie met de opmaak van ons blad naar ieders volle tevredenheid vervuld.

Wij zijn hem hiervoor zeer erkentelijk, Jan heel veel dank voor het vele werk dat je gedaan hebt.

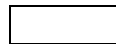
Mw. Trude Dijkman, zal de opmaak vanaf heden verzorgen, we hopen op een fijne en lange samenwerking.

Tot de volgende keer.

Met vriendelijke groet,
Dinant Chr. Weenk.

Kopij |

De sluitingsdatum betreffende kopij voor 'Onder d'n Kroezeboom' is voor 2011: voor 1 augustus en voor 1 november. U kunt het verzenden naar: w.braakhekke@gawab.com of voor het adres zie de colofon. Hebt u een interessant onderwerp laat het ons weten. Met elkaar kunnen we er wellicht een interessant of lezenswaardig stukje van maken.

Jan Oonk verlaat de redactie

De overige leden van de redactie betreuren het besluit van Jan om terug te treden als lid van de redactie van ons blad, niet alleen vanwege de persoonlijke relatie, maar ook vanwege zijn grote inzet voor 'Onder d'n Kroezeboom'. Die inzet werd vooral gekenmerkt door het vele werk voor de opmaak, zoals het voorzien van een goede koptekst en wat genoemd wordt een introductie van het artikel. Het artikel zelf vraagt gaandeweg

de opmaak soms aanpassing van de tekst en het inpassen van een foto. Vooral zijn inzet heeft er toe bijgedragen dat ons blad een professionele indruk maakt. Wij hopen dat we, zo nodig, een beroep mogen doen op zijn kunde en ervaring.

Namens de redactie,
Willy Braakhekke, Lou Banda en
Jan Glijnis.

Notulen algemene ledenvergadering

Notulen van de Algemene ledenvergadering gehouden op 9 maart 2011 in de Sprankel.

Afwezig: Dinant Weenk en Jan Scholten.

1. Opening:

Bij afwezigheid van de voorzitter opent Jaap Holtslag de vergadering en heet allen welkom op deze laatste thema-avond van het seizoen.

2. Mededelingen:

- In het bestuur hebben we te maken met de afwezigheid van Dinant Weenk en Jan Scholten vanwege privéomstandigheden.
- De koffie en de eerste consumptie zijn vanavond voor rekening van de vereniging.

- Huisvesting: Sinds kort hebben we ons archief in het Koetshuis bij kasteel Ruurlo. Met medewerking van het college van B&W is het ideaal om daar te zitten.

- Langsdoorsnede boerderij bij de Cactuskwekerij schiet hard op.

Daar zijn harde werkers 2 keer per week aan het werk. We hopen op 11 juni een opening te organiseren; het bestuur komt daar op terug.

Mutatie tijdschrift "Onder d'n Kroezeboom":

Jan Oonk stopt er mee. We zoeken een opvolger, die de opmaak kan verzorgen.

Als we niemand kunnen vinden dan gaat de opmaak naar de drukkerij.

Jan Oonk wordt dank gezegd voor zijn vele jaren van inzet voor onze vereniging. Hij blijft op andere fronten beschikbaar.

- Kroezeboom (Borculoseweg): Garantstelling van de gemeente gekregen voor 5 jaar.

- Univé wordt bedankt voor de medewerking aan onze huisvesting aan de Stationsstraat.

- Excursie op 18 mei a.s.

De bus is vol, wie zich vanavond nog opgeeft komt op een lijst, ieder krijgt bericht.

- Erfgoedkoepel Berkelland:

De heer F. Oostrik is als onafhankelijk voorzitter benoemd.

200 jaar onafhankelijkheid van voormalige gemeenten in Berkelland in 2013.

- Er zal een themaboek worden uitgegeven door de gezamenlijke historische verenigingen in Berkelland.

Wie kopij heeft van de periode 1795-1830 kan dit melden aan de secretaris.

- Mw. Riek Abbink wordt bedankt voor het bezorgen van de Kroezeboom gedurende vele jaren.

Ze stopt er mee. We zoeken een vervanger. Men kan zich melden bij Jannie Scheers-Abbink.

Willy Braakhekke heeft een fotoreportage gemaakt tijdens de bouw van de boerderij bij de Cactuskwekerij. De foto's werden in de pauze op het beeldscherm getoond.

3. Notulen van vorige vergadering d.d. 10 maart 2010.

Er zijn geen vragen en ze worden goedgekeurd.

4. Ingekomen stukken: Afmelding van Dinant Weenk en Henk Meulenveld jr.

5. Jaarverslag van de secretaris wordt goedgekeurd. Er zijn geen vragen over.

6. Jaarverslag door de penningmeester.

Jaap Holtslag geeft uitleg bij de cijfers die op het beeldscherm worden vertoond.

Bij contributie is € 6,00 inbegrepen voor de leden die de Kroezeboom per post ontvangen.

Vragen over de verzekeringen:

Verzekerd zijn: de stellingen voor archief, schilderij en de spullen in de kas bij de Cactuskwekerij.

WA via de gemeente via collectieve vrijwilligersverzekering m.u.v. de Kroezeboom die hier niet onder valt.

We hebben hiervoor een aparte verzekering moeten afsluiten.

7. Controle door de kascommissie.

Gerard Effting en mw. Nijveld hebben de boeken gecontroleerd.

Gerard Effting geeft mondeling verslag van de goedkeuring.

Ook heeft de penningmeester een schriftelijke bevestiging ontvangen.

De heer Roelf Siemens wordt als reserve-lid voor de kascommissie benoemd.

Van de huidige commissie is dhr. G. Effting afgetreden.

Voor het seizoen 2011/2012 hebben in de kascontrolecommissie zitting mw.H. Nijveld-Wildenbeest en dhr. W. Zonneberg.

De heer Roelf Siemens is benoemd als reservelid.

8.Jaarverslag: Archeologische Werkgroep: Dit komt in het 2^e kwartaal in de Kroezeboom.

9.Rondvraag: Er zijn geen vragen.

Na de pauze vertelde Theo Roes over zijn vader , de schrijver Frans Roes, schrijversnaam Herman van Velzen.

Er was een grote opkomst; 80 personen hebben de presentielijst getekend.

Voor accoord: voorzitter
 secretaris

Nieuw verschenen

Kaarten van Gelderland

Het is een map met kaarten die in Maart is verschenen.

Een deel van de kaarten is gemaakt in 1812-1813 onder leiding van Franse militaire ingenieurs.

Het andere deel zijn de Hottinger kaarten die tussen 1773 en 1787 vervaardigd zijn

door Nederlandse ingenieurs. Er is een uitgebreide beschrijving bij. Wilt u deze atlas/map graag inzien dan kan dat in het Koetshuis na overleg met Leo of Bert. U kunt de atlas bestellen bij de Hr. H.J. Versfelt die ook voor de uitgave gezorgd heeft. Zijn adres is; Julianalaan 1, 9461 BR Gieten of per e-mail: versfelt1@kpnplanet.nl onder vermelding van uw adres gegevens. De prijs bedraagt €28,50 inclusief verzendkosten.

Een kijkje in ons archief

In het vorige nummer van 'Onder d'n Kroezeboom' meldde onze voorzitter dat de vereniging de beschikking heeft gekregen over een gedeelte van het Koetshuis voor het onderbrengen van ons archief.

We zijn daar erg blij mee voegde hij er aan toe.

Reden voor de redactie om er eens een kijkje te gaan nemen.

We werden ontvangen door onze 'vaste' vrijwilligers n.l. Leo Besselink en Bert Kettelarij.

Zij toonden een redelijk groot vertrek dat daardoor ook geschikt is als vergader-ruimte, waarvan ook de redactie gebruik zal maken.

Men heeft niet alleen de beschikking over een computer, een kopieerapparaat, maar ook een internetverbinding. Het email adres van 'Old Reurle' in het Koetshuis is:

www.oldreurke@gmail.com

Wat wij verder zagen was een redelijk grote houten stelling vol archiefdozen. Is het daarin moeilijk zoeken? Nee hoor, want de inhoud ervan is samengevat in overzichtelijke mappen. De inhoud van de mappen is ook te vinden op onze website

www.oldreurle.nl onder archief Ruurlo. De mappen zijn ook in te zien op het archief na een afspraak met Leo Besselink of Bert Kettelarij, die daar graag behulpzaam bij zijn.

We waren toch wel nieuwsgierig om een globale indruk te krijgen van wat er in de loop der jaren zoal verzameld is. Kort gezegd: het moet betrekking hebben op Ruurlo en een antwoord kunnen geven op mogelijke toekomstige vragen van historische aard. Welnu, we konden gelijk aan de 'bak'. De 'Contacten' en de voorloper hiervan 'De Advertentieids' over de afgelopen 40 jaar hebben we gekregen van ons lid Wim Masman, waar we erg blij mee zijn. Vanaf 2010 bewaren wij deze zelf in ons archief.

Wat stond er in de krant ?

[Advertentiegeds-voorganger van Contact]

17 dec.1969

Geld beschikbaar

ZWEMBADCOMMISSIE BINNENKORT STICHTING

Om een vlot verloop van de onderhandelingen niet in de weg te staan was het de Commissie niet mogelijk eerder publicaties rond het zwembad te verstrekken. De laatste bespreking die de Commissie met het College van Burgemeester en Wethouders had geeft haar aanleiding nu aan de verplichtingen tegenover de bevolking te voldoen, temeer daar de plannen vastere vormen hebben aangenomen en er inmiddels onjuiste publicaties zijn verschenen.

Na oprichting heeft de Commissie zich beraden over de vorm waarin het bad gebouwd moet worden. Door studiebezoeken aan diverse baden in de omgeving is ze tot de overtuiging gekomen, dat een open bad met verwarming het juiste bad is waarvoor gewerkt moet worden. Om tot verwezenlijking te komen werd contact opgenomen met een gedelegeerde van Provinciale Staten en enkele Gemeentebesturen, die een bad reeds hadden gevormd.

Het werd de Commissie duidelijk dat:

1^e De Gemeente Ruurlo niet uit eigen middelen een bad kan bouwen.

2^e Dat dit evenmin door de bevolking kan worden gedaan.

De Commissie zag kans geld aan te trekken op voor de Gemeente aanvaardbare voorwaarden (lagere rente), mits de Gemeente garant staat voor een eventueel te verwachten jaarlijks tekort.

Hierover verwacht de Commissie een principebesluit van de Gemeenteraad.

Op verzoek van de Gemeente werd hierna de Vereniging van Nederlandse Gemeente gevraagd een programma van eisen op te stellen, hetgeen is gebeurd.

Te verwachten is dat de Gemeente binnenkort grond bestemd voor de plaats van het bad.

Dan blijft de Commissie slechts één vraag over: zal de Gemeente garant willen staan voor de tekorten?

Voor de verdere werkzaamheden zal de Commissie binnenkort een Stichting worden. In deze vorm zal ze effectiever kunnen werken. Zij zal U op de hoogte van de vorderingen en rekent op steun van de bevolking bij eventueel te voeren acties.

Commissie Zwembad Ruurlo.

(Archief Old Reurle)

*7 jan 1970
Zwembadcrisis in Ruurlo:
Terug naar het uitgangspunt*

“De commissie draait de zaken om”, zei burgemeester Jhr. mr. J.W. de Beaufort eind vorig jaar in de raadsvergadering naar aanleiding van de brief die de Ruurlose zwembadcommissie heeft geschreven, en die ongewijzigd in de Advertentie-gids is gepubliceerd. Uit het raadsverslag in de dagbladen heeft Ruurlo kunnen kennisnemen van de om-

standigheden waardoor nu van een zwembadcrisis kan worden gesproken. In het kort komt het er op neer dat de commissie, uitgaande van medewerking van de gemeente, stappen heeft ondernomen, terwijl de gemeente nog niets zou hebben geweten van de rol die haar was toebedeeld.

*14 jan 1970
Zwembadcrisis in Ruurlo (2)
Burgemeester staat volledig achter commissie*

In het eerste nummer van de Advertentie-gids van dit jaar werd een uitgebreid verhaal gewijd aan het Ruurlose zwembad. Een verhaal vol tegenstrijdigheden. Inderdaad is de commissie Zwembad Ruurlo in de raadsvergadering van november op de vingers getikt door burgemeester Jhr. mr. J.W. de Beaufort, maar dat betekent nog niet, dat de gemeente haar steun aan de

commissie bij verdere stappen in de richting van een Ruurlo's zwembad in zou trekken. In een informeel gesprek tussen burgemeester en commissie is dat voldoende tot uitdrukking gekomen.

(Archief Old Reurle)

Voor u opgezocht door G.J. Glijnis.

Jhr. Mr. de Beaufort

Nieuw: Dialect Literatuurprijs

Er bestaan reeds verschillende soorten literatuurprijzen, zoals bijvoorbeeld de Libris Literatuurprijs, de AKO literatuurprijs en nog verschillende andere. Wat tot dusver ontbrak was een literatuurprijs voor het Achterhoeks en Liemers dialect. Daar is nu verandering in gekomen door het instellen van een prijs voor het beste boek, betrekking hebbend op de streek.

Arjen van Gijssel

Verschillende organisaties die zich beijveren voor de streektaal hebben een in hun ogen deskundige jury gevraagd een keuze te maken uit een aantal geselecteerde werken. Na een voorselectie, aanvankelijk van 21 titels, volgde uiteindelijk een lijst van 11 titels. De jury kwam tot 3 nominaties, te weten: (in willekeurige volgorde) Joost, jonker van Roderlo, geschreven door Arjen van Gijssel en geïllustreerd door Erik Jan Holleman.

Henri Liesker: portretten en landschappen; oud-leerlingen over het oeuvre van hun leraar (meerdere schrijvers).

Canon van Winterswijk: veertig vensters op het verleden van Wenters, geschreven door Ubel Zuiderveld.

Enige typerende commentaren van de jury:

Joost, jonker van Roderlo:

Handzaam boekje met name voor de jeugd, prachtige, kleurige tekeningen, leuk verhaal, verrassend verpakt.

In navolging van Asterix en Obelix wordt een stukje geschiedenis eigentijds verbeeld en gemakkelijk te consumeren.

Henri Liesker:

Bijzondere omslag en mooie druk, mooie vormgeving, romantische tekeningen origineel initiatief.

Inhoudelijk is het boek aan de hand van onderwerpen schematisch ingedeeld, gedetailleerd en toch goed leesbaar.

Canon van Winterswijk:

Mooie vormgeving, de donkere achtergrond laten de foto's van de pagina's afspetteren.

Pakkende teksten die laten zien dat de geschiedenis zich niet allen in het westen van het land afspeelt.

Benadrukt eens te meer het aparte van Winterswijk.

DE UITSLAG

Alles wegende en overwegende, komt de jury unaniem tot de conclusie dat, hoewel de verschillen klein zijn, Henri Liesker: portretten en landschappen de eerste prijs in 2010 verdient.

Voor de tweede en derde plaats werd geen onderscheid gemaakt tussen Joost, jonker van Roderlo en Canon van Winterswijk.

Boerderij 'Old Reurle'

De historische vereniging 'Old Reurle' wil een ieder heel hartelijk bedanken voor al dat gene wat wij mochten ontvangen in de vorm van goederen en adviezen voor de boerderij om die in de 'Cactus Oase' van de familie Van der Meer te kunnen realiseren.

Henk Klein Brinke

Allereerst dank aan de werkgroep welke bestaat uit de volgende personen:

Herman Bruyel
Hendrik Jan Halfman
Arnold Hissink
Jan Lijftogt
Arend Megelink

Henk Meulenveld
Dick Nijenhuis
Ap Ooyman
Jan Sprukkelhorst
Henk Klein Brinke allen uit Ruurlo.

Zij hebben met hun inzet en inbreng van goederen, een ieder op zijn eigen wijze, er voor gezorgd dat er een langdoorsnede

van een boerderij uit de jaren vijftig tot stand is gekomen.
Nogmaals bedankt!

Hier volgen de namen van de bedrijven die hebben bijgedragen in de vorm van materialen:

Helmes-Wellink	touwfabriek	Doetinchem
Hummelink	stukadoorsbedrijf	Ventersteeg 3, 7261 RP Ruurlo
Fam. van der Meer	cactus oase	Jongermanssteeg 6, 7261 KA Ruurlo
Peters	bestratingen	Batsdijk 6, 7261 SP Ruurlo
Smeelen	schildersbedrijf	Ventersteeg 2, 7261 RP Ruurlo
Sturris	loonbedrijf	Slootsdijk 21, 7262 SB Ruurlo
Witzand	bouwmaterialen	De Vente 2, 7261 ST Ruurlo

Onze hartelijke dank aan de volgende families en personen die er voor gezorgd

hebben dat er voor de inrichting van de boerderij ook het nodige aanwezig was:

fam. A.E. Banda
mw. I. Brinkhuis
fam. J.W. Dimmendaal
fam. J.H. Groote Haar,
fam. van Heeckeren van Kell
fam. H. Hendriks
mw. G. Hilferink
fam. A. Holtslag

fam. G.J. Kornegoor
fam. G.J. Langenbarg
mw. J. Lindeschot
fam. Liestro
fam. G.J. Meulenveld
fam. A. Pasman
fam. W.G.J. Roekevisch
fam. W.F. Roekevisch

fam. B.A. Stegeman
fam. A.J.J. Teunissen
fam. B. Toevank

mw. G.H. Boonk te Barchem
fam. H van den Bos te Laren (Gld)
fam. M. Diepenbroek te Zelhem
fam. H. de Graaff te Lochem

mw. van Wingerden
fam. G. Witteveen
dhr. D.W. Woerts allen uit Ruurlo

fam. W. Lijftogt te Hengelo (Gld)
fam. A. Saaltink te Haarlo
mw. G.Stokkink en dhr. Akkerman

Die we zeker ook niet mogen vergeten is het schilders clubje onder leiding van Hilda Leuversink die op een middag voor de mooie achtergevel hebben gezorgd, zie bijgaande foto.
Mensen nogmaals heel hartelijk bedankt!

NB. van de gelegenheid gebruik makend; we missen nog een kabinet. Hebt u er een en u weet nog niet goed wat u er mee moet, het mag bij ons best in bruikleen staan.

Sophia's Lust bestaat 11-11-2011 150 jaar

*De Koninklijke Muziekvereniging "Sophia's Lust" heeft de Historische Vereniging "Old Reurle" eind 2010 gevraagd of zij nog foto's hebben over Sophia's Lust. We hebben in ons archief een kleine 20 foto's gevonden.
Dit was het begin van een geleidelijke samenwerking.*

Bert Kettelerij en Leo Besselink

Ap Schepers, Henny Assink en Hilde Schreurs van 'Sophia's Lust' en Leo Besselink en Bert Kettelerij van 'Old Reurle' vormen nu een commissie die een boek over de muziekvereniging proberen samen te stellen.

Inmiddels beschikken we over notulenboeken, financiële overzichten en werken we vele albums met honderden foto's en krantenartikelen door.

Momenteel hebben we een overzicht van 125 gescande foto's en zetten we de vele hoofdstukken in de computer.

Bijna om de twee weken buigen we ons in commissieverband over de informatie en onderling werken we er enkele dagdelen per week aan.

Indien u nog interessante foto's of andere informatie uit het verleden van 'Sophia's Lust' heeft dan kunt u deze afgeven bij een van de commissieleden.
We houden u op de hoogte.

Dagtocht naar de kop van Overijssel

Woensdag 18 mei jl. was het weer zover; met 59 deelnemers, Jan Berends als reisleader, Frans als chauffeur en een immense grote bus van leeg 17 ton. Met veel zin vertrokken we om 08.00 uur.

Willy Braakhekke

Via Holten en Heeten gingen we via een smalle maar mooie weg naar Olst.

In de vallei van de IJssel aangekomen werden we door Jan bijgeschoold over de waterlinie die langs de IJssel was aangebracht tussen 1951 en 1954, bedoeld om door onderwaterzetting van een deel van oostelijk Nederland het overige deel van Nederland te beschermen tegen een eventuele Russische invasie waar men toen bang voor was. Bij Olst is toen een belangrijk knooppunt van de IJssellinie gebouwd met sluizen in de rivierdijk en verdedigings bunkers. Dit alles geschiedde in het grootste geheim; pas eind jaren negentig was pas echt duidelijk waarvoor al die constructies gemaakt waren. Sindsdien is het restant van de bunkers en andere bouwwerken geconserveerd en opengesteld voor het publiek. Er is een gemarkeerde wandelroute even ten zuiden van Olst.

Verder ging het langs Windesheim waar eens een klooster stond welke in 1387 was ingewijd. Door de Oranjegezinde watergeuzen verwoest tijdens de reformatie. Wat er nog staat was de brouwerij van het klooster en deze is in 1634 als N.H. kerk in gebruik genomen. De halve boerderij die er voor staat is de koster's woning.

Via Zwolle langs Hasselt en Zwartsluis kwamen we in Vollenhove waar de koffie met een lekker Vollenhoofsmeisje op ons wachtte in wat eens de voormalige stadsbode woning was geweest uit de 17^e

eeuw. De anderen zaten deftiger in het aanpandige voormalige stadhuis uit 1621 (verschil moet er zijn, nietwaar?)

In het rechtse gebouw dronken we koffie.

Er aan vast zit ook nog een oud koffiehuis en de Grote of St. Nicolaaskerk uit de 14^e eeuw, de toren zou van begin 16^e eeuw zijn. Vollenhove wordt voor het eerst genoemd in 1132. Tot 1528 was er het bebind van de bisschoppen van Utrecht waarbij het tot een stad uitgroeide met grachten, wallen en poorten. Toen kwam de tijd met de stadhouder en de reformatie. De drosten en de adel waren er van 1581 tot 1830 de heersers. In die tijd werd Vollenhove de stad der paleizen genoemd. Het telde toen dertien havezaten en twee burchten. Na de Franse revolutie trok de Overijsselse adel weg en raakten de kastelen in verval. Van kasteel Touburg, 1531 tot in de 18^e eeuw, zijn en-

kel nog wat restanten over. Vanaf de Franse tijd tot de WO2 was er een bloeiende visserij periode waardoor het havengebied zich ontwikkelde.

De ontruiming van Schokland in 1859 (een eiland in de Zuiderzee en later bij de Noordoostpolder ingelijfd) bracht veel vissersgezinnen naar Vollenhove. De algehele ontruiming voor de Schok Landers was op grond van een wet omdat er het voortdurende gevaar van overstromingen en een uitzichtloze armoede.

We maakten een wandeling langs verschillende nog bestaande havezaten en kerken. De havezaten had men gebouwd op zandruggen.

Havezate Marxveld met barok tuin

Bij havezate Marxveld is nog een prachtige ommuurde tuin die opengesteld moet blijven. De tuin is ingedeeld in een middeleeuwse,- een renaissance,- een barok en een landschapstuin en grenst ook aan de Maria kerk uit 1423. In de kerk staat een preekstoel uit de zeventiende eeuw die afkomstig is uit de kerk van het 'verdronken' dorp Beulake. Terug wandelend komen we nog langs Huis Lemker, dit is een deftige stadswoning, gebouwd in 1627 voor stadsecretaris Joannes Lemker. De trapgevel in maniëristische vormen. In 1791 ingericht tot Franse school en later tot kostschool. Heel bijzonder zijn de twee bewerkte stoeppalen, die vroeger verder van het huis hebben afgestaan. In de 17e eeuw waren er nog geen verharde wegen. De huiseigenaar had recht op vier

voet ($\pm 1.20\text{m}$) van de weg voor zijn huis. Men paalde dit territorium af met stoeppalen en bracht plaveisel aan. De stoeppalen gaven dus de grens tussen privé-en de openbare ruimte aan. Het leven speelde zich toen veelal af op straat. Op de stoep ontmoette men elkaar en er werd gehandeld. Kooplieden hadden vaak een verhoogde stoep. De rijkversierde stoeppalen gaven de status van de bewoner weer. Het gebruik van de stoeppalen raakte in de tweede helft van de 17^e eeuw in onbruik toen het sociale leven zich meer verplaatste naar binnenshuis. Toen in de latere eeuwen het verkeer explosief toenam, moesten veel oude exemplaren wijken omdat ze in de weg stonden.

Huis Lemker met de stoeppalen uit 1628

Met de bus gingen we door de polder en kwamen daarbij langs gemaal A.F. Stroink naar Blokzijl, betekend: versterkte sluis. De naam is ontstaan doordat in 1581 Diederik van Sonoy een fort liet bouwen bij een sluis in het kanaal van de Steenwijker Aa naar de Zuiderzee. Blokzijl begon als nederzetting en werd later een vesting aan de Zuiderzee. Hier werden vijandige Spaanse schepen op weg naar het binnenland tegengehouden. In de Gouden eeuw kwam er een levendige handel met Amsterdam op gang en Blokzijl werd handelsstad en overslaghaven. De rijkdom uit die tijd ziet u terug in de monumentale panden aan de bochtige straatjes. Hier zagen we ook statige koopmanshuizen aan de haven en in de verte een 'hoog-

water' kanon welke een waarschuwingschot gaf bij gevaar voor hoog water. We kwamen ook langs de doopsgezinde 'Vermaning 't Lam' (veel doopsgezinde kerken heten 'De Vermaning' het betekend kerk) en keken even naar Kaatje bij de sluis. Blokzijl telt 58 monumenten en we zagen vandaag o.a. klok,- lijst,- hals,- getrapte hals,- punt en topgevels.

Nu wordt het tijd om naar de boot te gaan van Jan Timmermans. We kregen aan boord broodjes, soep en koffie.

We zagen al varende het plaatsje Nederland in de verte; een gebied in de Weerribben waar vroeger laagveen werd gestoken. Men maakte de weren (sloten) en liet de turf op de ribben drogen. De weren werden steeds breder en de ribben smaller. Met storm verdwenen er dan ribben in het water. Nu is het een riet gebied. We voeren via het Giethoornsemeer, welke ontstaan is in de IJstijd, naar Muggenbeet daar werd gekeerd en dan komen we op de Walengracht langs het plaatsje Jonen waar we een fiets/voetgangers pontje zagen, het plaatsje is niet via de weg bereikbaar. De Wieden bestaan, voor zover eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten, uit 6000 ha. aan plassen, rietlanden, moerasbossen, natte weilanden en ander natuurgebied. Het nationaal park is het grootste aaneengesloten laagveenmoeras van Noordwest-Europa. Zo kwamen we op de Beulakerwijde/wiede die we overstaken en zo in Giethoorn kwamen. De Beulakerwijde is als grote plas ontstaan door de stormvloed rampen uit 1775, 1776 en 1825. Daarvoor was het een verveend gebied rond het dorp Beulake. Door de stormvloeden werden de ribben weggeslagen en het dorpje Beulake verdween ook. De kerk met toren bleef nog tot 1825 in het water staan waarna zij ook tijdens de stormvloed ten onder ging.

We staan intussen midden in Giethoorn bij de Vermaning (kerk), het beeld van de Fanfare, een film die in 1958 door Bert Haanstra is opgenomen en ook in de

buurt van het standbeeld van Albert Mol, waar zoveel over te doen is geweest. Hij speelde een rol in de film 'Fanfare'. Daar staat ook de museumboerderij 't Olde Maat Hus'. Het is een volledig ingerichte Gieterse boerderij. U komt hieraan de hand van o.a. een dia serie alles te weten over turf maken en het leven en werken in Giethoorn rond 1900.

Op het museum terrein zijn verder een origineel en volledig ingericht vissershuisje, een werkende tjasker (windmolen), een over het water gebouwde kapschuur alsmede vier originele Gieterse vaartuigen (het gevaer) te zien.

Over het water gebouwde kapschuur

Als we verder terug gaan in de geschiedenis vernemen we dat de Flagellanten, die zich vestigden in waar nu Giethoornnoord is, veel geitenhoorns vonden van geiten die door de stormvloed van 1170 omgekomen waren. Ze noemden de nederzetting dan ook Geytenhorn, later werd dat Geythorn en dank zij het dialect is het Giethoorn geworden. (Een Flagellant is iemand die zichzelf ritueel geselzelfkastijding, in een religieuze context). Zij maakten van het gebied de eerste veenkolonie van Nederland. In de 2^e helft van de 16^e eeuw begon de natte verveening, waardoor voor het toenemende turfvervoer onder meer de Dorpsgracht werd gegraven. Langs deze waterweg gingen zich later steeds meer mensen vestigen, waaronder veel boeren. Vele huizen zijn als het ware op eilandjes gebouwd, die

alleen via bruggetjes te bereiken zijn. De meeste van de meer dan 176 bruggetjes zijn privé-eigendom.

We hebben het bekeken en gaan met de bus via Zwartsluis (ook een interessante oude stad daar waar het Meppeler Diep en het Zwarte Water samenkomen) naar Hasselt waar we linksaf gaan. Hasselt ligt aan het Zwarte Water en de Dedemsvaart en is ook toeristisch. Het gaat nu langs de Dedemsvaart welke in 1809 is aangelegd en voor de afvoer van de turf uit het achterland heeft gediend. Er werden hier ook veel bedrijven gevestigd. We zagen nog kalkovens staan. Relatief veel Hasselters beproefden hun geluk in den vreemde en met name onder de vlag van de West-Indische Compagnie in Noord Amerika. Zij hebben een vooraanstaande rol gespeeld voor het ontstaan en ontwikkeling van zowel New York City alsook de staat New York. Enkele van hun nakomelingen speelden een belangrijke rol bij de Amerikaanse Onafhankelijkheids verklaring in 1776.

In Balkbrug gaan we rechtsaf en komen langs 'Veldzicht'. Dit is een rijksinrichting voor tbs'ers. 'Veldzicht' is in 1894 geopend als een rijksopvoedingsgesticht voor jeugdigen. Het wordt in 1930 gesloten en in 1933 als inrichting voor terbeschikkinggestelden weer in gebruik genomen. Even verder is de Ommerschans. Deze plek wordt zo genoemd omdat daar in de eerste helft van 1600 een schans gebouwd is

met bastions en daarvoor een wal om de plunderende graaf Hendrik van den Bergh, legeraanvoerder in Spaanse dienst een halt toe te roepen (schieten). In 1670 wordt zij nog verder versterkt. Het mag echter alles niet baten: na de val van Deventer in juni 1672 trekt een groot gedeelte van de troepen van Bernard van Galen, de bisschop van Munster, naar Ommen en bezet vandaar uit de schans. Vanaf het moment, dat de Republiek met de diverse tegenstanders vrede heeft gesloten, neemt de militaire betekenis van de schans af. In 1740 wordt zij vergroot met vier bastions, vier ravelijnen (buiten de vestinggracht gelegen halvemaaanvormig of hoekig bolwerk), een dubbele gracht en een bedekte weg. Het is vandaar aan een van de grote munitieopslagplaatsen van Nederland: 's Lands Magazijnen.

Het wordt overvallen en leeggeplunderd op 12 Juni 1787. In 1819 wordt er de bedelaarskolonie Ommerschans (700-900 ha.) gevestigd. Het had als doel om het groeiende aantal paupers, bedelaars, landlopers, vondelingen, wezen, op te voeden tot zedelijkheid en een bestaan te laten opbouwen. Er stond een enorm complex. Op het hoogste punt verblijven er 2000 mensen. In 1890 wordt de Ommerschans opgeheven. In de zeventig jaar zijn er 5448 mannen, vrouwen en kinderen overleden, lang niet in alle gevallen werd de doodsoorzaak erbij vermeld. De gebouwen worden voor afbraak verkocht. Sommige boerderijen worden verkocht aan de bewoners, andere worden, samen met grote stukken grond, enige tijd later gevoegd bij 'Veldzicht'.

Inmiddels zijn we bij Witharen waar we in Brasserie Charlie Brown nog een afscheidsdrankje nemen alvorens we aan het laatste stuk van de reis beginnen. Volgens Jan Berends is dit reisje een aansporing om nog eens in de kop van Overijssel op pad te gaan; o.a. over de kleine weggetjes door de Weerribben. Iedereen wordt weer bedankt voor de gezellige en geslaagde dag.

Historische Vereniging Old Reurle:

Opgericht 15 februari 1984

Voorzitter:	Dhr. D.Chr. Weenk, Kerkplein 10, 7261 AZ Ruurlo T: 0573-453774 E: decewe@concepts.nl
Secretaris:	Dhr. L.W. Besselink, Noorderweme 6, 7261 PX Ruurlo T: 0573-452376 E: leobesselink@concepts.nl
Penningmeester:	Dhr. J.H. Holtslag, Stationsstraat 10c, 7261 AD Ruurlo T: 0573-453904 E: jh.holtslag@concepts.nl
Bankrekening:	Rabo Achterhoek-Noord, Ruurlo, Rekeningnummer 3567.22.996 t.n.v. Historische Vereniging Old Reurle
Tweede voorzitter:	Dhr. A.J. Kettelerij, Borculoseweg 62, 7261 BL Ruurlo T: 0573-452204 E: kettelerijruurlo@hetnet.nl
Bestuursleden:	Mw. J. Schepers-Abbink, Stationsstraat 10, 7261 AD Ruurlo T: 0573-452409 E: a.schepers@concepts.nl Mw. I. Hummelink-Klein Brinke, Strikkersteeg 11, 7261 RW Ruurlo T: 0573-453531 E: b.hummelink@telfort.nl Dhr. J.W. Scholten, Haarskamp 64, 7261 ZD Ruurlo T: 0573-254931 E: janwillem.scholten@concepts.nl
Organisatie jaarprogramma:	Mw. J. Schepers-Abbink, Mw. I. Hummelink-Klein Brinke
Cultuur-historie Berlelland:	Dhr. J.W. Scholten
Archeologische Werkgroep Coördinator:	Dhr. J.W. Bredewout, 't Rikkelder 38, 7261 BE Ruurlo T: 0573-450048 E: j.w.bredewout@concepts.nl
Landbouwwerktuigen Coördinator:	Dhr. D.H. Klein Brinke, Kooiersdijk 2, 7261 RB Ruurlo T: 0573-452048 E: lireko@hetnet.nl
Redactie 'Onder d'n Kroezeboom':	Dhr. A.E. Banda, Dekkersweg 2, 7261 MC Ruurlo T: 0573-452212 E: lou_banda@wanadoo.nl Mw. W. Braakhekke, Hengelseweg 8, 7261 LV Ruurlo T: 0573-453496 E: w.braakhekke@gawab.com Mw. G.M. Dijkman-Spijker, Branderveenweg 4, 7261 RE Ruurlo T: 0573-491250 E: dijkman.spijker@hetnet.nl Dhr. G.J. Glijnis, Willem Alexanderlaan 62, 7261 WJ Ruurlo T: 0573-453435 E: gj.glijnis@concepts.nl
Verspreiding Kroezeboom:	Mw. J. Schepers-Abbink
Internetsite:	www.oldreurle.nl
Contributie per seizoen:	€ 14,00 persoonlijk lid, € 21,00 voor echtparen. Bij toezending per post € 6,00 extra voor portokosten. Kamer van Koophandel te Arnhem, inschrijffnummer 40103401 Het kwartaalblad Onder d'n Kroezeboom is ingeschreven onder het nummer ISSN 0929-919X